

KVINFO

RESULTATER AF UNDERSØGELSE AF OMFANGET OG KARAKTEREN AF SEKSUEL CHIKANE OG KRÆNKELSER BEGÅET MOD PRAKTIKANTER I MEDIE- OG KOMMUNIKATIONSBRANCHEN

KVINFO har undersøgt omfanget og karakteren af seksuel chikane og krænkelse begået mod praktikanter i medie- og kommunikationsbranchen. Det har vi gjort ved at sende et spørgeskema til en række studerende, der netop har afsluttet deres lønede praktik. Ved at sende til denne målgruppe, får vi et billede af hvordan det ser ud lige nu og her. Vi ved fra en tidligere undersøgelse fra Danmarks Journalist forbund, at praktikanter og studerende, samt personer med løs tilknytning er mest udsatte (<https://journalistforbundet.dk/sites/default/files/inline-files/RAPPORT%20TeamArbejdsliv.pdf>).

I denne undersøgelse tager vi afsæt i den nyeste forskning og anerkendte metoder til reelt at afdække omfang, karakter og konsekvenser af seksuel chikane og sexismen. Ny forskning og flere undersøgelser i kølvandet på #MeToo, fra bl.a. fagforeninger viser, at vi ofte kun ser toppen af isbjerget i undersøgelser af seksuel chikane (Se mere om fagforeningernes undersøgelser her i KVINFOs oversigt <http://KVINFO.dk/organisationernes-reaktion-paa-metoo/>). Et eksempel på dette, ser vi hos Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, der hvert andet år undersøger danskernes arbejdsmiljø i den store spørgeskemaundersøgelse "Arbejdsmiljø og Helbred". Her stilles spørgsmålet "Har du været udsat for seksuel chikane de seneste 12 måneder"? Det svarede 3,6 procent af de adspurgte ja til i 2018.

Forskningen peger bl.a. på, at hvis man spørger til seksuel chikane som sådan frem for til konkrete hændelser, der opleves som krænkende, så rapporteres der om langt færre hændelser (Borchorst & Agustín 2017: <https://vbn.aau.dk/da/publications/seksuel-chikane-paa-arbejdspladsen-faglige-politiske-og-retlige-sp>). Hvis man alene stiller et generelt spørgsmål om seksuel chikane, risikerer man et stort fortolkningsspænd, for hvad er seksuel chikane? Det er der ikke enighed om og man får derfor nogle svar, der i højere grad afspejler en holdning og samfundsdiskurs end den egentlige forekomst. Fx viser en undersøgelse fra CBS, at personer med forskellige køn opfatter begrebet sexchikane forskelligt (Muhr et al 2018: https://cbswire.dk/wp-content/uploads/2019/01/Report_SH-at-CBS_draft3_slm.pdf).

Metodisk er det derfor mere retvisende at stille spørgsmål om konkrete hændelser, som gør det lettere for respondenterne at forholde sig nøgternt til og uden fortolkning huske hændelserne og dermed også besvare i overensstemmelse med de faktiske erfaringer med chikane og krænkelse (Dette anbefales også af Institut for Menneskerettigheder: https://menneskeret.dk/sites/menneskeret.dk/files/media/document/~%2019_02922-8%20imr_status_koen_web%20pdfUA%20446903_1_1.pdf).

I denne undersøgelse stiller vi både spørgsmålet "Har du været udsat for seksuel chikane (I din praktik)" og til en række konkrete hændelser.

KVINFO

Datagrundlag

Spørgeskemaet er blevet sendt ud til 314 studerende fra fire forskellige uddannelser på Danmarks Medie- og Journalist Højskole og fra journalistuddannelsen på SDU. Journalistuddannelsen fra RUC har også fået tilbud om at deltage, men har ikke svaret. 143 studerende har besvaret det fulde spørgeskema, 99 af dem er kvinder og 44 er mænd. Den samlede svarprocent er 46%.

Undersøgelsen har endvidere haft to kvalitative elementer:

- Interview med 6 medvirkende
- Fritekstfelter

Resultater

Vi præsenterer ikke resultaterne opdelt op uddannelse eller uddannelsesinstitution da nogle uddannelser er meget små og der er for få besvarelser fra nogle uddannelser til, at der kan sikres anonymitet.

Vi rapporterer resultaterne opdelt på hhv. mænd og kvinder. Vi har i spørgeskemaet også spurgt til andre køn, men ingen af respondenterne har angivet at være andre køn.

Vi har også spurgt til seksualitet, 91% har angivet at være heteroseksuelle, 6,2 pct. Biseksuelle, 2,1 pct. Homoseksuelle og 0,7 pct. Andet. Vi præsenterer ikke resultater fordelt på seksualitet, da alle andre kategorier en heteroseksuel har for få respondenter til, at vi dels kan sige noget meningsfyldt og dels kan sikre anonymitet. Det samme gør sig gældende hvad angår etnicitet, hvorefter 99,3 pct. Angiver at være majoritetsetniske, der her bruges som en samle betegnelse for mennesker med dansk eller vestlig oprindelse.

Har du været udsat for seksuel chikane på din praktikplads

Når vi ser på det overordnede spørgsmål om seksuel chikane, svarer 16% af, at de været udsat for seksuel chikane på deres praktikplads. Tallene dækker over at 20 % af kvinderne har været udsat på seksuel chikane, det samme svarer 7% af mændene. Det er interessant, at 9 personer svarer "Ved Ikke" på spørgsmålet (Tabel 1).

Tabel 1	Kvinder		Mænd		I alt
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal
Ja, en gang	10	10%	3	7%	13
Ja, 2-5 gange	10	10%	0	0%	10
Ja, månedligt	0	0%	0	0%	0
Ja, ugentligt	0	0%	0	0%	0
Ja, dagligt	0	0%	0	0%	0
Nej	71	72%	40	91%	111
Ved ikke	8	8%	1	2%	9
Total	99	100%	44	100%	143

KVINFO

Hvem har udsat dig for seksuel chikane?

Vi har spurgt de studerende, hvem udsatte dem for seksuel chikane og her viser det, at de fleste er blevet udsat for chikane, med mulighed for at angive mere end en person. Resultaterne viser, at det i langt overvejende grad er mænd, der har udsat både mandlige og kvindelige praktikanter for seksuel chikane (tabel 2). Kollegaer og ledere er dem, der hyppigst har udsat praktikanterne for seksuel chikane.

Tabel 2	Kvinde udsat - antal			Mand udsat - antal		
	Mand	Kvinde	I alt	Mand	Kvinde	I alt
Min nærmeste leder	3	0	3	0	0	0
En anden leder	3	0	3	1	1	2
En kollega	11	0	11	1	0	1
En kilde	3	0	3	0	0	0
En ekstern samarbejdspartner	3	0	3	0	0	0
Anden/andre	2	0	2	0	0	0
Total	25	0	25	2	1	3

De konkrete hændelser

Hvis vi ser på de konkrete hændelser, vi har spurgt er der samlet set 44 pct. der har være udsat for en eller flere af hændelserne. Det er dog ikke tal, der siger meget, da der er dobbelt så mange kvinder som mænd, der har besvaret spørgeskemaet og samtidig er der en større andel af kvinder end mænd, der svarer, de har været udsat for en eller flere hændelser.

Undersøgelsen viser, at 50 pct. af kvinderne har været udsat for en eller flere af hændelserne, det samme gælder for 27 pct. af mændene.

Hvis vi ser på svarene fordelt på mænd og kvinder (diagram 1), kan vi se at de hyppigste hændelser for mænd er:

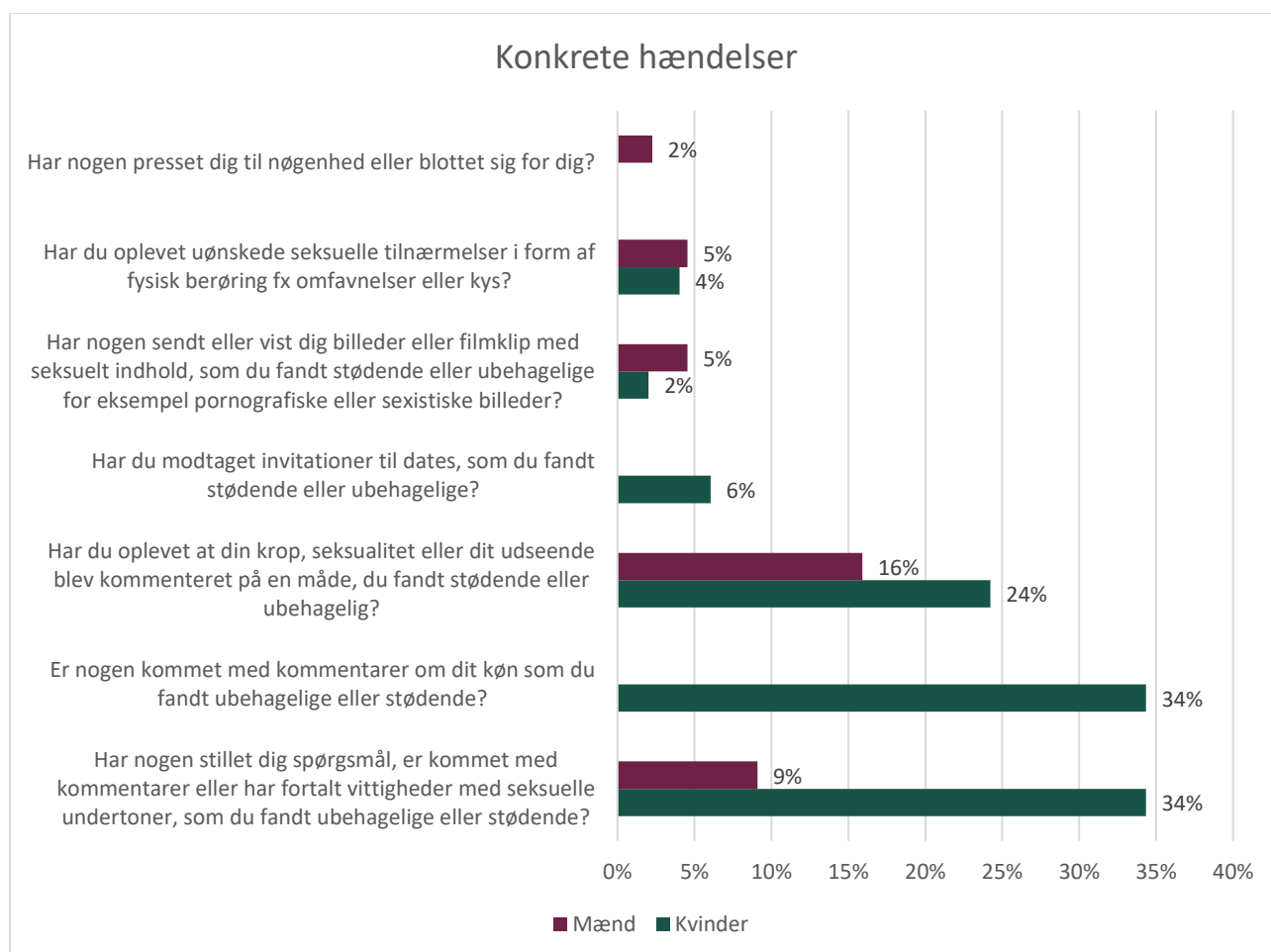
1. Har du oplevet at din krop, seksualitet eller dit udseende blev kommenteret på en måde, du fandt stødende eller ubehagelig? 16 pct
2. Har nogen stillet dig spørgsmål, er kommet med kommentarer eller har fortalt vittigheder med seksuelle undertoner, som du fandt ubehagelige eller stødende? 9 pct.
3. Har du oplevet uønskede seksuelle tilnærmelser i form af fysisk berøring fx omfavnelser eller kys? 5 pct
4. Har nogen sendt eller vist dig billeder eller filmklip med seksuelt indhold, som du fandt stødende eller ubehagelige for eksempel pornografiske eller sexistiske billeder? 5 pct

For kvinder er de hyppigste hændelser:

1. Har nogen stillet dig spørgsmål, er kommet med kommentarer eller har fortalt vittigheder med seksuelle undertoner, som du fandt ubehagelige eller stødende? 34 pct.
2. Er nogen kommet med kommentarer om dit køn som du fandt ubehagelige eller stødende? 34 pct.
3. Har du oplevet at din krop, seksualitet eller dit udseende blev kommenteret på en måde, du fandt stødende eller ubehagelig? 24 pct.

KVINFO

4. Har du modtaget invitationer til dates, som du fandt stødende eller ubehagelige? 6 pct.
5. Har du oplevet uønskede seksuelle tilnærmelser i form af fysisk berøring fx omfavnelser eller kys? 4 pct.

Der er ingen, der har angivet at være udsat for følgende krænkelse:

- Er der uønsket blevet delt materiale med seksuelt indhold om dig online/digitalt (fx Instagram, Snapchat eller andre sociale medier)?
- Har nogen presset dig til nøgenhed eller blottet sig for dig?
- Har nogen tvunget dig til seksuelle handlinger (det kan fx være samleje, oralsex, analsex tvungen onani)?
- Har nogen forsøgt at tvinge dig til seksuelle handlinger

Eksempler på krænkelse

De følgende er eksempler på krænkelse:

Jeg oplevede en ældre mand til en firma fest der lagde an på mange yngre piger, inklusiv mig selv. Samme mand havde til en anden fest nogle cigaretter, som han "lånte" til min kollega og veninde, men hentydede til at hun så skyldte ham noget

KVINFO

andet til gengæld. For at undgå situationen gav jeg min veninde cigaretter resten af aftenen.

Har fået en del lumre og seksuelle kommentarer fra en mandlig kollega. Det var kommentarer om mit udseende, og hvad han havde lyst til at gøre ved mig, hvis han havde været 20 år yngre (med seksuelle undertoner).

I et tidligere studiejob er jeg blevet inviteret ud af en kunde/chef 3 gange.

Jeg har været udsat for uønsket seksuel krænkelse en gang. Jeg blev taget på røven til en firmafest. Det var en mandelig kollega, som var projektansat.

Jeg har modtaget ros for mit arbejde via messenger kl. 03 lørdag nat, fra en redaktør, der ikke var min. Det er en lille ting, men jeg fandt det upassende.

Jeg stod bukket ind over et bord mens jeg arbejdede, bag ved mig stod fire mandlige kollegaer. Den ene sagde "Nå er I klar til at fotografere hendes numse?" Ingen af de andre sagde fra men smågrinede bare. Jeg blev pludselig helt opmærksom på min krop mit i en presset professionel situation. Det er ubehageligt. Han har mere magt en mig, jeg var den eneste kvinde i rummet, og alligevel var det mig, der skulle sige fra

Jeg har haft en kvindelig kollega som i en periode ofte kommenterede på min påklædning og kunne finde på at sige 'den er godt nok udfordrende' om en helt almindelig sommerkjole, eller 'der er nogen der godt kan lide opmærksomhed'. Det stoppede dog efter jeg konfronterede hende med det.

Vi var en folk nye praktikanter som blev oplyst af de gamle praktikanter om, hvem man skulle undgå til årets julefrokost.

Jeg har kun oplevet en ting mens jeg har været i praktik, jeg har arbejdet sammen med en del kvinder og til en julefrokost blev jeg advaret mod en specifik mand, og senere på aftenen pindede han mig ud og rørte rigtig slibrigt ved mine hofter, først tænkte jeg det var mærkeligt, først nu har jeg tænkt det var mega upassende-det var ikke ok, det var ubehageligt, de andre havde advaret imod ham

Hvem

Vi har spurgt de studerende, hvem der har udsat dem for hver enkelt af de forskellige typer hændelser. Resultaterne viser, at det er i overvejende grad mænd, der har udsat både mænd og kvinder for hændelserne. Nedenstående tabel viser fordelingen på personer, der har udsat praktikanterne for hændelserne samt om det er en mand eller kvinde. Der har været muligt at angive mere end en person pr. hændelsestype. Tallene viser at mens 9 kvinder har udsat en praktikant for en af hændelserne, er antallet af mænd 149

Tabel 2	Mænd	Kvinder
Min nærmeste leder	14	1
En anden leder	25	2
En kollega	74	6
En kilde	19	
En ekstern samarbejdspartner	12	
Anden/andre	5	

KVINFO

Hvor

Vi har i undersøgelsen spurgt til hvilke type sted, praktikanten har været i praktik. Når vi analyserer på køn/hændelser/praktiksted, kan vi se at flere kvinder hyppigere har været udsat for hændelser, når de har været i praktik hos TV/radio/produktionsselskab (Tabel 2): 46% af de 44 kvinder, der har været i praktik der, har været udsat for hændelser 2-5 gange i deres praktiktid, mens 7% har været det månedligt.

Kvinder	Ja, en gang		Ja, 2-5 gange		Ja, månedligt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Dagblad/mediehus/nyhedsbureau (29 personer)	7	24%	8	28%	1	3%
TV/radio/produktionsselskab (44 personer)	6	15%	19	46%	3	7%
Andre praktiksteder (29 personer)	3	10%	4	14%	0	0%
Total	16	16%	31	31%	4	4%

For mænd er de, der har været i praktik hos TV/radio/produktionsselskab, dem, der hyppigst har været udsat for enkeltstående hændelse. Men hvis vi ser samlet på enkeltstående og hyppigere hændelser, er der lige så mange, der har været udsat hos Dagblad/mediehus/nyhedsbureau

Mænd	Ja, en gang		Ja, 2-5 gange		Ja, månedligt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Dagblad/mediehus/nyhedsbureau (19 personer)	4	21%	1	5%	1	5%
TV/radio/produktionsselskab (19 personer)	5	26%	0	0%	0	0%
Andre praktiksteder (6 personer)	1	17%	0	0%	0	0%
Total	10	23%	1	2%	1	2%

Hvem taler man med om det

Vi har i undersøgelsen også spurgt til om praktikanterne har talt med nogen om deres oplevelser i praktikken. Der var mulighed for at give flere svar. Svarene viser ret klart, at hverken det formelle system på arbejdspladserne i form af Tillidsrepræsentant, Arbejds miljørepræsentant eller leder er den man går til med sine oplevelser. Heller ikke studiestedet er et sted praktikanterne går hen med deres oplevelser. Derimod er kollegaer og andre praktikanter....

	Kvinder		Mænd		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Jeg har ikke talt med nogen om det	9	9%	4	9%	13	9%
Kæreste, ægtefælle eller anden familie	23	23%	0	0%	23	16%
En kollega på praktikstedet	13	13%	3	7%	16	11%
Ledelsen på praktikstedet	2	2%	0	0%	2	1%

KVINFO

Tillidsrepræsentant eller arbejdsmiljørepræsentant på praktikstedet	1	1%	0	0%	1	1%
En anden praktikant	18	18%	4	9%	22	15%
Læge eller psykolog	1	1%	0	0%	1	1%
Politiet	0	0%	0	0%	0	0%
En medstuderende	16	16%	2	5%	18	13%
En underviser eller praktikvejleder på mit studiested	1	1%	0	0%	1	1%
Andre	5	5%	1	2%	6	4%

Vidne

Vi har i undersøgelsen spurgt til, om de studerende har oplevet at enten en anden praktikant eller kollega har været udsat for seksuel chikane på praktikstedet. Samlet set angiver 30 pct. af respondenterne, at de har oplevet de, 26 pct. en enkelt eller 2-5 gange. Der er noget, der tyder på at kvinder oftere end mænd oplever, at andre bliver udsat for seksuel chikane, 33 pct. af kvinderne svarer, at de har oplevet andre blive udsat for seksuel chikane mens det er 23 pct. af mændene.

	Kvinder		Mænd		I alt	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Ja, en gang	18	18%	3	7%	21	15%
Ja, 2-5 gange	11	11%	5	11%	16	11%
Ja, månedligt	3	3%	2	5%	5	3%
Ja, ugentligt	1	1%	0	0%	1	1%
Ja, dagligt	0	0%	0	0%	0	0%
Nej	54	55%	32	73%	86	60%
Ved ikke	12	12%	2	5%	14	10%
Total	99	100%	44	100%	143	100%

Eksempler fra de kvalitative interview

Mine besvarelser, der tilkendegiver uønskede kommentarer/oplevelser mm. har primært drejet sig om sexistisk/lummer humor på arbejdspladsen. Desuden har jeg været vidne til værre ting, som fx en mands omtale af en anden praktikants bryster foran hende, samt en gammel mandlig ansat som forsøgte at følge med en ung kvindelig ansat ud på toilettet under en julefrokost, selvom hun tydeligvis ikke lagde op til noget.

I kunne også spørge ind til de ting, man hører i krogene/bliver advaret om af andre kvinder. Der har jeg hørt en del og ved også, hvilke mænd på redaktionen der er nogle af dem, der kan være over grænsen. Synes det er et vigtigt aspekt at have med, da det ikke ligefrem bidrager til tryghed på arbejdspladsen.

I et socialt arrangement efter arbejde, hvor der blev indtaget alkohol var en af mine kvindelige medpraktikanter udsat for seksuel chikane af en fulltidsansat kollega fra en

KVINFO

anden afdeling Selvom hun tydeligt sagde til ham, at han skulle stoppe med at røre ved hende, fortsatte han med at age hende på ryggen og komme med seksuelle bemærkninger. Han lagde hånden på hendes baller og kørte fingeren ind mellem min kollegas baller. Det blev pointeret over for ham i situationen, og der blev sagt, at han skulle holde op. Episoden blev berettet om til vores leder og praktikantvejledere, men der er efterfølgende ikke sket mere.

En af mine kvindelige medpraktikanter blev uden at hun ville det kysset af en chef til en firmafest. Hun har var meget beruset.

København, den 13. oktober 2020